

**Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIH-365/23-H

Název	Dětský domov a školní jídelna, Nechanice, Hrádecká 267
Sídlo	Hrádecká 267, 503 15 Nechanice
E-mail	detskydomovnechanice@seznam.cz
IČO	62690540
Identifikátor	600029620
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PhDr. Luboš Holeček
Zřizovatel	Královéhradecký kraj
Místo inspekční činnosti	Hrádecká 267, 503 15 Nechanice
Inspekční činnost na místě	15. 3. – 17. 3., 20. 3. a 11. 4. – 13. 4. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb poskytovaných dětským domovem a školní jídelnou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a školní jídelna, Nechanice, Hrádecká 267 (dále „DD“) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. Poskytuje dětem plné přímé zaopatření s celoročním nepřetržitým provozem. Zařízení má celkovou kapacitu 48 lůžek. K termínu inspekční činnosti bylo evidováno 37 dětí rozdělených do šesti rodinných skupin. Osm dětí navštěvovalo mateřskou školu, 23 dětí plnilo povinnou školní docházku, pět dětí se vzdělávalo ve středních školách a jedno dítě ve vyšší odborné škole. Z celkového počtu bylo evidováno devět dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Školní stravování s celodenním provozem je pro děti zajištěno formou provozu vlastní školní jídelny umístěné v budově DD. Více informací je dostupných na stránkách www.detskydomov-skolnijidelna-nechanice.wbs.cz.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Koncepce rozvoje Dětského domova a školní jídelny zpracovaná pro období let 2018–2024 obsahuje pouze obecně formulované cíle bez stanovení konkrétních kroků a postupů k jejich dosažení a nemůže tak poskytnout oporu pro plánování další činnosti DD. Její provázanost s dalšími strategickými dokumenty je nedostatečná.

Ředitel DD (dále „ředitel“) řídí pedagogické procesy nesystematicky, nezajišťuje pedagogický rozvoj zařízení. Vyhodnocování výchovně vzdělávací činnosti není prováděno v dostatečném rozsahu s dopadem na zkvalitňování výchovy a vzdělávání dětí. Kontrolní systém není funkční, přestože byla tato oblast v roce 2019 vyhodnocena Českou školní inspekcí jako slabá stránka. Školní vzdělávací program je zpracován formálně, ředitel nekontroluje jeho naplňování. Povinná dokumentace není řádně vedena. Hospitační činnost ředitele probíhá ojediněle. Předložené hospitační zápisy byly popisné a neobsahovaly konkrétní doporučení pro zkvalitnění práce pedagogických pracovníků v dalším období. Vytvořený plán dalšího vzdělávání pedagogů je formální dokument, dle kterého je další vzdělávání zajišťováno formou přednášek realizovaných vychovatelkou DD na pedagogických radách. Při inspekční činnosti však bylo ověřeno, že tyto přednášky byly pouze formálního charakteru, někteří z pedagogických pracovníků nepotvrdili, že přednášky probíhaly, i když byli na pedagogických radách dle podpisové listiny přítomni. Ředitel nevěnuje pozornost profesnímu rozvoji pedagogů, sám se v kontrolovaném období neúčastnil žádného dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Nerealizuje ani žádné aktivity, při kterých by bylo možné si vyměňovat zkušenosti s jinými zařízeními stejného typu.

Rozdělení kompetencí mezi další pracovníky není nastaveno tak, aby přispívalo k efektivnímu chodu zařízení ve všech oblastech. Část kompetencí (především organizačních a kontrolních) je delegována na zástupkyni ředitele, která zároveň vykonává funkci vedoucí vychovatelky a sociální pracovnice. Netransparentní je vymezení kompetencí jedné z dalších vychovatelek, která prokazatelně nevykonává činnosti uvedené v její pracovní náplni (terapeutická sezení, arteterapie, artefiletika, autogenní trénink, práce s mandalami a související diagnostika atd.), což vyplynulo z rozhovorů s vychovatelem, vedené povinné dokumentace a programů rozvoje osobnosti dítěte. Práce interního psychologa je nesystematická, jeho pracovní doba se z velké části míjí s přítomností dětí v zařízení. Psycholog nerealizuje efektivně individuální ani skupinovou terapeutickou činnost, vykonává spíše činnost vychovatele, popřípadě asistenta pedagoga (dohled nad dětmi po příchodu ze školy, sportovní hry, účast na některých výchovných pohovorech či skupinových komunitách). Terapeutická práce s dětmi není prokazatelně vedena.

Ředitel nevytvořil pozitivní pracovní prostředí podporující spolupráci všech aktérů vzdělávání. Dětská spoluspráva má formální charakter, děti nejsou cíleně vedeny ke spoluzodpovědnosti za svoji rodinnou skupinu a spolupodílení se na chodu zařízení.

Od školního roku 2022/2023 využívá DD elektronický způsob evidence pro potřebnou informovanost všech pedagogů. Chybí však nastavení pravidel pro jeho využívání, což negativně ovlivňuje sdílení a vyhodnocování informací a doporučení ke vzdělávání dětí. Denní záznamy o výchovně vzdělávací činnosti a pohybu dětí mimo DD jsou vedeny v knihách denní evidence. Tyto záznamy jsou v mnoha případech velmi stručné, obecné, bez konkretizace činností u jednotlivých dětí. Nefunkčně nastavené předávání informací mezi vychovateli a psychologem vede k tomu, že vychovatelé postrádají odbornou zpětnou vazbu k další výchovně vzdělávací práci s dětmi.

Každá rodinná skupina má samostatnou bytovou jednotku. Vybavení bytů je funkční, i když některé zařízení je zastaralé. Uspořádání bytů dává dětem dostatek příležitostí k vytváření a rozvoji dovedností spojených se sebeobsluhou a chodem běžné domácnosti. Respektování intimity soukromého prostoru však není zajištěné, děti nemají v pokojích uzamykatelné úložné prostory. Pro rozvoj pohybových dovedností využívají děti pravidelně sportovní vybavení i přilehlé hřiště. Zájmovým aktivitám účelně slouží dostatečné množství hudebních nástrojů, výtvarného a jiného materiálu pro rukodělné činnosti. DD disponuje místností s fitness vybavením, která neodpovídá hygienickým požadavkům (výskyt plísně). Cvičení dětí probíhá pod vedením psychologa, což je vzhledem k jeho odbornosti a pracovnímu zařazení zcela neúčelné.

Hlavním zdrojem financování byly prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje na vzdělávání a příspěvek od zřizovatele. Další příjmy DD získává z doplňkové činnosti (výroba elektřiny) a darů od Spolku přátel dětí Dětského domova rodinného typu z. s., které jsou využívány zejména na pohybové a zájmové aktivity dětí.

Postup při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví dětí je upraven ve vnitřních řádech, provozních řádech a v dalších dokumentech. Při prohlídce DD byla zjištěna závažná bezpečnostní rizika (dvůr DD a posilovna DD). Nepřehledná je evidence podaných léků. V knihách denní evidence je uveden pouze přehled léků, které dítě užívá, vychovatelé je často nesystematicky vypisují znovu ručně. V některých rodinných skupinách je vylepován štítek s medikací na monitor počítače, v případě změny jsou údaje nepřehledně přeškrťovány tak, že není jednoznačné, jaké léky dítě užívá. Ze záznamů není patrné, zda byl lék dítěti podán.

Hodnocení průběhu vzdělávání

DD vytváří podmínky pro umístění sourozenců do stejné rodinné skupiny. Klíčovými pracovníky se stávají kmenoví vychovatelé. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že se na ně obrací s důvěrou, cítí se s nimi bezpečně. Své dotazy a problémy mohou konzultovat i s jinými dospělými v zařízení. K pedagogickým pracovníkům a dalším zaměstnancům neměly děti žádné významné výhrady, s ponižováním či šikanou se v zařízení nesetkaly.

Z pozorování i rozhovorů s dětmi vyplynulo, že se smí navzájem navštěvovat v bytech jednotlivých rodinných skupin, jak bývá v běžných rodinách obvyklé. Komunikace mezi pedagogy a dětmi probíhala v klidné atmosféře, pedagogové děti slovně hodnotili a motivovali je k lepším výkonům. Nevyužívali však účelnou zpětnou vazbu a nepodporovali sebehodnotící dovednosti dětí, byť se to při přípravě na vyučování nabízelo.

Při hospitovaných činnostech byly děti vedeny k dodržování komunikačních a pracovních pravidel i zásad slušného chování.

Děti se do bytu své rodinné skupiny mohou vracet až s počátkem přímé výchovně vzdělávací činnosti kmenového vychovatele ve 13:00 hod. Do té doby vykonává ve společenské místnosti, případně v dalších prostorách DD, dohled nad dětmi psycholog. V době inspekční činnosti probíhala bezprostředně po příchodu do bytu příprava na vyučování, což s ohledem na psychohygienické potřeby mladších dětí nebylo zcela vhodné.

V rámci přípravy na budoucí samostatný život se děti aktivně podílejí na chodu domácnosti jako v běžných rodinách. Mezi jejich povinnosti patří zejména péče o své věci a dílčí služby v rámci zajištění běžného chodu rodinné skupiny, kdy se děti střídají nejčastěji podle měsíčních rozpisů. U starších dětí je služba doplněna např. i obsluhou pračky a kuchyňských spotřebičů. Děti nemají možnost samostatně si naplánovat a nakoupit suroviny pro vaření v době, kdy stravování nezajišťuje školní jídelna. Na neděle a svátky dostávají všechny rodinné skupiny stejné potraviny dle jídelníčku stanoveného školní jídelnou. Děti nemají možnost samostatně si naplánovat a nakoupit suroviny pro vaření, nemají představu o cenách běžných surovin, z vlastního kapesného si kupují pouze drobné sladkosti. Kapesné je dětem stanoveno v určené základní výši dané věkové kategorie a děti ho mají uložené v uzamykatelných pokladničkách, které spravují vychovatelé. Hmotně jsou v dostatečné míře zabezpečeny. Z rozhovorů inspektorek s dětmi byla patrná jejich spokojenost v zařízení. S režimem DD jsou ztotožněny, vyhovuje jim.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vychovatelé využívají k hodnocení dětí pravidla stanovená ve vnitřním řádu, hodnoticí systém je dětem známý a jimi akceptovaný. Opatření ve výchově jsou dětem srozumitelná, vychovatelé je s nimi projednávají. Hodnocení aktivit a chování dětí v rodinných skupinách neprobíhá pravidelně, v některých rodinných skupinách probíhá na konci týdne, v některých však neprobíhá vůbec. Případné nedodržení pravidel či negativní hodnocení ze školy řeší vychovatelé nebo psycholog okamžitě a individuálně. Dětem jsou poskytovány osobní dary a věcná pomoc v souladu s právními předpisy a vnitřním řádem dětského domova. Kapesné je vypláceno dle vnitřního řádu DD a děti mají možnost s kapesným nakládat dle vlastního uvážení. Úroveň finanční gramotnosti dětí není účelně a kontinuálně rozvíjena, což je v rozporu s obecnými cíli připravit mladého člověka opouštějící DD na samostatný život.

Předložené programy rozvoje osobnosti dětí (dále „PROD“) zpracované na 1. pololetí školního roku 2022/2023 byly v lednu 2023 vedením zařízení vyhodnocené jako nefunkční, stanovené cíle nekorespondovaly s průběhem jejich dosažení. Děti v rozhovorech uvedly, že se na tvorbě PROD nepodílely a nikdo je s nimi neprojednával, i přesto, že každý z PROD byl daným dítětem podepsán. Pro 2. pololetí školního roku 2022/2023 DD zpracovává nové PROD, ovšem bez spoluúčasti dětí, což snižuje jejich motivaci k dosahování osobních cílů. Děti s potřebou psychiatrické péče nepodstupují žádnou terapii, která by byla pravidelně systematicky plánovaná, realizovaná s konkrétními doporučeními a následně vyhodnocovaná se stanovením podpůrných opatření. Ředitel byl na formalistický přístup k práci s PROD upozorněn již při inspekční činnosti v roce 2019.

Ředitel vykonává zároveň funkci školního metodika prevence. Minimální preventivní program nereaguje na aktuální problémy, které se v DD vyskytují. Ve sledovaném období řešili vychovatelé především krádeže dětí v obchodech, v jedné rodinné skupině vyloupení uzamykatelných schránek s kapesným dětí. Vedení DD ani vychovatelé nepostupují při řešení rizikových jevů systematicky, bez promyšlených následných preventivních opatření.

Ředitel předložil inspekčnímu týmu zápisy ze tří víkendových výjezdů dětí, při kterých byl metodikem prevence realizován program prevence patologických jevů (kyberšikana, závislost na hracích automatech, psychické týrání, šikana, trestní stíhání nezletilých dětí). Na základě rozhovorů s dětmi a předložené dokumentace však bylo zjištěno, že dva z těchto výjezdů vůbec neproběhly, u třetího nebylo doloženo, které děti se ho účastnily. Realizovaná prevence rizikového chování tak není funkční a systematická.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od 1. 9. 2021 došlo k personální změně na pozici zástupkyně ředitele školského zařízení.
- Nedostatky zjištěné při poslední inspekční činnosti v roce 2019 nebyly odstraněny.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Koncepce rozvoje dětského domova obsahuje pouze obecně formulované cíle bez stanovení konkrétních kroků a postupů k jejich dosažení. Její provázanost s dalšími strategickými dokumenty zařízení je nedostatečná.
- Ředitel dětského domova nevyhodnocuje pedagogické procesy soustavně, systematicky a v dostatečném rozsahu a s možným dopadem na zkvalitňování vzdělávání každého dítěte. Nejsou zaváděna opatření ke zlepšení stavu.
- Programy rozvoje osobnosti dítěte jako součást povinné dokumentace byly zpracovány nekoncepčně a nefunkčně. Dětem není umožněno spolupodílet se na jejich tvorbě a vyhodnocování.
- Ředitel zařízení nepodporuje profesní rozvoj pedagogů.
- Rozdělení kompetencí mezi pedagogické pracovníky není nastaveno tak, aby přispívalo k efektivnímu chodu zařízení ve všech oblastech.
- Vnitřní informační systém není funkčně nastaven ve všech oblastech.
- Spoluspráva dětí v zařízení není funkční, děti nedostávají příležitost participovat na chodu zařízení.
- Bezpečnost dětí není dostatečně zajištěna jak ve všech prostorách dětského domova, tak i při akcích pořádaných dětským domovem.
- Finanční gramotnost dětí není účelně a kontinuálně rozvíjena.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zajistit provázanost a soulad jednotlivých strategických dokumentů pro efektivní výchovu a vzdělávání a osobnostní rozvoj dětí.
- Nastavit hodnotný systém autoevaluace zařízení vedoucí ke zkvalitňování výchovy a vzdělávání každého dítěte.
- Zpracovat programy rozvoje osobnosti dítěte se stanovením konkrétních cílů a jejich provázaností do výchovně vzdělávacího procesu, zapojit děti do jejich tvorby a vyhodnocování.
- Podporovat profesní rozvoj pedagogů, zkvalitnit vlastní profesní rozvoj členů vedení zařízení.

- Účelně a kontinuálně rozvíjet úroveň finanční gramotnosti dětí jako součást přípravy na samostatný život mladého člověka po odchodu z dětského domova.
- Nastavit jasná pravidla pro využívání elektronického způsobu evidence dětí pro potřebnou informovanost všech pedagogů.
- Umožnit dětem participovat na chodu zařízení prostřednictvím funkční spoluprávy dětí.
- Zajistit fyzické bezpečí dětí.
- Zefektivnit primární prevenci rizikových jevů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Královéhradecký inspektorát, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.h@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina vydaná Královéhradeckým krajem, čj. 14685/SM/2009, (včetně dodatků č. 1 až 5)
2. Jmenování ředitele školského zařízení, čj. KUKHK 22219/SM/2018, vydané s účinností od 1. 8. 2018, ze dne 3. 7. 2018
3. Jmenování do funkce zástupkyně ředitele školského zařízení ze dne 1. 9. 2021
4. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků a osvědčení o absolvování akcí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků za školní roky 2021/2022 a 2022/2023
5. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2022/2023
6. Dokumentace k zajištění bezpečnosti dětí ve školních letech 2021/2022 a 2022/2023
7. Dokumentace k hodnocení materiálních a finančních podmínek školského zařízení ve školních letech 2021/2022 a 2022/2023
8. Školní vzdělávací program Dětského domova platný ve školním roce 2022/2023
9. Koncepce rozvoje Dětského domova a školní jídelny zpracovaná pro období let 2018–2024
10. Koncepce výchovně vzdělávací činnosti pro období 2019–2024
11. Vnitřní řád dětského domova a vnitřní řád školní jídelny platné ve školním roce 2022/2023
12. Záznamy z hospitační a kontrolní činnosti ve školním roce 2022/2023
13. Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2022/2023
14. Protokoly o službě ve školních letech 2021/2022 a 2022/2023
15. Osobní dokumentace dětí zapsaných ve školském zařízení k termínu inspekční činnosti, včetně programů rozvoje osobnosti dítěte (vzorek)

16. Minimální preventivní program na období 2018–2023
17. Seznam dětí, které se zúčastnily pobytů zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů v měsících září, říjen a listopad 2022
18. Zápisy z pobytů zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů v měsících září, říjen a listopad 2022
19. Plány výchovné činnosti ve školním roce 2022/2023
20. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti dětského domova pro školní rok 2022/2023 (včetně plánu akcí ve školním roce 2022/2023)
21. Směrnice pro ukládání a výdej léků platná ve školní roce 2022/2023
22. Evidence výdeje léků a zdravotnických pomůcek ve školní roce 2022/2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Královéhradecký inspektorát, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.h@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Jana Syřišťová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

.....

Mgr. Žaneta Göbelová, školní inspektorka

.....

Ing. Mgr. Vlasta Novohradská, odborník
na dětské domovy

.....

Bc. Zuzana Šarounová, kontrolní
pracovnice

.....

Bc. Věra Jiráňková, kontrolní pracovnice

.....

V Hradci Králové 17. 5. 2023